

คำแนะนำโดยทั่วไป

- ▶ ยากลุ่มมอร์فين สามารถใช้เพื่อรักษาอาการปวดและเหนื่อยได้
- ▶ ควรกินยาให้ตรงกับปริมาณ และตามเวลาที่แพทย์ระบุ เพื่อให้การควบคุมอาการมีประสิทธิภาพ
- ▶ ไม่ควรทำการปรับปริมาณยาเอง ควรปรึกษาทีมผู้ให้การดูแล
- ▶ แม้ยามอร์فينจะเป็นยาแก้ปวดที่มีประสิทธิภาพ แต่ไม่ควรนำยากลุ่มมอร์فينไปให้ผู้ป่วยอื่นใช้ เนื่องจากอาจเกิดอันตรายจากผลข้างเคียงของยาได้

tips

การบรรเทาปวดด้วยวิธีการไม่ใช้ยา

- 1 เทคนิคการนวดเบาๆ
หรือการประคบอุ่น

- 2 เทคนิคการผ่อนคลายด้วย
เสียงเพลงหรือการทำสมาธิ

- 3 เทคนิคการเบี่ยงเบนความสนใจ

“

อาการปวด

คือ อาการที่ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกไม่สบายตัว ส่งผลต่อการดำรงชีวิต และมีผลต่อสภาวะทางจิตใจและการใช้ชีวิตประจำวัน ญาติและผู้ป่วยควรมีส่วนร่วมในการดูแลเพื่อบรรเทาอาการปวด โดยการให้ข้อมูลแก่ทีมผู้ดูแล ทั้งอาการปวด ยาที่ใช้ อาการข้างเคียงและ ข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้ยา

”

ศูนย์บรรเทาทุกข์
Siriraj Palliative Care Center

ศุภชัยศิริราช ศิริราช

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล

02-419-9679-80

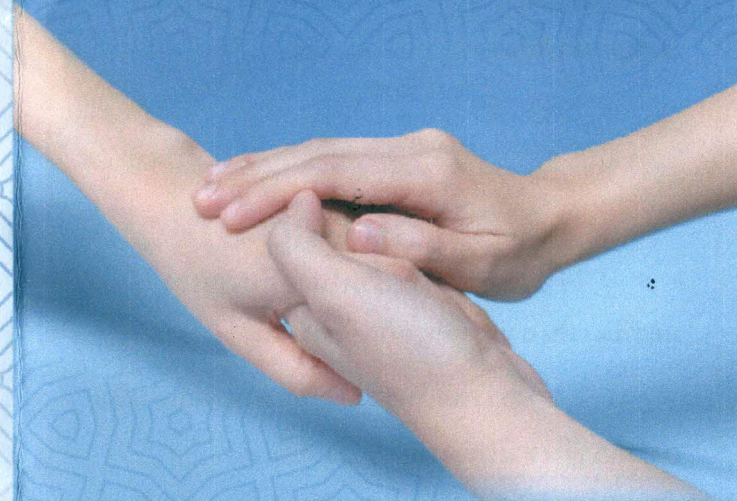

Siriraj Palliative Care Center

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การดูแลบรรเทาอาการปวดใน ผู้ป่วยประคับประคอง

ยาที่ใช้รักษาอาการปวด

1 | ยากลุ่มโอปิออยด์แบบอ่อน

weak opioid

เป็นยาเพื่อใช้บรรเทาอาการปวด

ในผู้ป่วยที่มีความปวดไม่รุนแรงมากนัก

เช่น ยา ترامอล (tramal) โดยทั่วไปหากมีอาการปวด บ่อยๆ แพทย์จะระบุให้ทานยาทุก 6-8 ชั่วโมง ควรทานตามที่แพทย์ระบุไว้เพื่อให้ระดับยาในเลือดคงที่และควบคุมอาการปวดได้มีประสิทธิภาพ ในผู้ป่วยบางรายที่ไม่ได้มีอาการปวดตลอดเวลา แพทย์อาจระบุให้ทานเฉพาะเวลาที่มีอาการปวดได้เช่นกัน

2 | ยากลุ่มโอปิออยด์แบบแรง

strong opioid

ใช้บรรเทาอาการปวดในระดับรุนแรง ได้แก่ มอร์ฟีน เฟนทานิล และ ออกซิคอนติน

2.1 มอร์ฟีน ในรูปแบบกินสามารถแบ่งเป็น ยามอร์ฟีนชนิดออกฤทธิ์ช้า ได้แก่

MST เป็นรูปแบบเม็ดเคลือบ ออกฤทธิ์ได้นาน 8-12 ชั่วโมง ห้ามหัก ห้ามบด หรือ เคี้ยวเม็ดยา ควรกินยาตามเวลาที่แพทย์ระบุ

Kapanol รูปแบบแคปซูล ภายในเป็น เม็ดเล็กๆ ออกฤทธิ์นาน 24 ชั่วโมง

สามารถแกะแคปซูลและบดเม็ดยาเล็กๆ ภายใน เพื่อให้ทางสายอาหารได้ แต่ไม่ควรบดเม็ดยาที่อยู่ภายใน

ยามอร์ฟีนชนิดออกฤทธิ์เร็ว มีทั้งแบบยามอร์ฟีนน้ำ และเม็ด ใช้เวลาประมาณ 30 นาทีในการออกฤทธิ์ และอยู่ได้นานประมาณ 4 ชั่วโมง มักใช้เป็นยาเสริมเมื่อมีอาการปวดแบบเฉียบพลัน สามารถให้ได้ซ้ำทุก 2 ชั่วโมง หากอาการปวดยังไม่บรรเทา หรือ ตามที่แพทย์ระบุ ควรจดบันทึกความถี่ในการกินยาเสริมแต่ละวัน เพื่อให้แพทย์ใช้เป็นข้อมูลในการปรับยา

ยามอร์ฟีนน้ำ ควรใช้ช้อนตวง หรือ กระบอกฉีดยาตวง ตามปริมาณที่แพทย์สั่งเพื่อให้ได้ปริมาณที่ถูกต้อง

การทานยามอร์ฟีนสามารถทานตามเวลาที่ระบุ โดยไม่ต้องรอมีอาหาร เนื่องจากยามอร์ฟีนไม่ระคายกระเพาะอาหาร

ไม่ควรหยุดทานยามอร์ฟีนเองกะทันหัน เพราะอาจจะทำให้เกิดอาการถอนยาได้

2.2 ออกซิคอนติน (oxycontin) เป็นยาแก้ปวดรูปแบบกิน และออกฤทธิ์ช้า ออกฤทธิ์ได้นานประมาณ 12 ชั่วโมง ไม่สามารถ หัก หรือ บดเม็ดยาได้ ควรกินทั้งเม็ด ควรทานยาตามเวลาที่แพทย์ระบุ

2.3 เฟนทานิล (fentanyl) อยู่ในรูปแบบแผ่นแปะผิวหนัง โดยสามารถแปะแผ่นยาบริเวณผิวหนังที่ราบเพื่อให้ยาสามารถดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้อย่างสมบูรณ์ กรณีที่ใช้แผ่นแปะแล้วยังมีอาการปวดสามารถกินยามอร์ฟีนชนิดออกฤทธิ์เร็วเสริมได้ตามที่แพทย์ระบุ

- ทำการเปลี่ยนแผ่นยาทุก 3 วัน หรือ 72 ชั่วโมง
- ไม่จำเป็นต้องแปะแผ่นยาในบริเวณที่ใกล้เคียงกับตำแหน่งที่ปวด
- สามารถอาบน้ำได้ แต่ไม่ควรถูบริเวณแผ่นยา
- หากแผ่นยาเผยออก หรือ หลุดออก ควรทำการเปลี่ยนแผ่นใหม่
- ไม่ควรประคบร้อนบริเวณแผ่นยา

อาการข้างเคียง

จากยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์

1. อาการท้องผูก

พบได้ตลอดเวลาที่ใช้ยากลุ่มนี้ อาจพิจารณาทานยาระบายร่วมด้วย

2. ง่วงซึม

จะพบอาการนี้ภายใน 2-3 วันแรกหลังการใช้ยา จากนั้นอาการจะดีขึ้น แต่หากซึมหลับมากเกินไป ควรปรึกษาแพทย์

3. คลื่นไส้ อาเจียน

พบได้ช่วงแรกในการใช้ยา แพทย์อาจพิจารณาให้ยาลดอาการร่วมด้วยในช่วงแรก หากอาการคลื่นไส้ไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์